

**Міністерство освіти і науки України
Поліський національний університет
Кафедра бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту**

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ДАВИДЕНКО ОЛЕНА СЕРГІЇВНА

УДК 657:631.162

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО
ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА**

Спеціальність 071 – облік і оподаткування

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і тестів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Олена ДАВИДЕНКО

Науковий керівник
Суліменко Лариса Антонівна
кандидат економічних наук, професор

Житомир – 2021

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту Поліського національного університету

Рецензент: _____
(місце роботи, посада, підпис і прізвище та ініціали)

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

_____ допустити до захисту _____

Голова комісії _____ Тетяна ГАЙДУЧОК _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту за результатами попереднього захисту:

_____ допустити до захисту _____

Протокол засідання кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту № ____ від 05 грудня 2021 року

Завідувач кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Юлія МОРОЗ _____
(підпис)

«__» грудня 2021 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Студентка ДАВИДЕНКО Олена Сергіївна захистила кваліфікаційну роботу з оцінкою за шкалою _____ ECTS, сума балів _____ за національною шкалою з оцінкою _____

Секретар ЕК _____
(підпис)

Ганна МАЙДУДА
(прізвище та ініціали)

Анотація

Давиденко О. С. Організація обліку і аналізу витрат на виробництво продукції тваринництва. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 071 – облік і оподаткування. – Поліський національний університет Міністерства освіти і науки України, Житомир. 2021.

У кваліфікаційній роботі обґрунтовано теоретичні положення та здійснено розробку інноваційного проекту щодо організації обліку та контролю витрат на виробництво продукції тваринництва.

У кваліфікаційній роботі досліджено сучасні теоретичні підходи до визначення сутності витрат виробництва, розглянуто класифікацію витрат виробництва. Доведено, що саме облікова інформація дає можливість сформулювати загальну концепцію ефективності управління витратами сільськогосподарського підприємства.

Розглянуто особливості організації обліку та контролю витрат на виробництво продукції тваринництва, надано рекомендації з удосконалення бухгалтерського обліку формування витрат на виробництво продукції тваринництва в сільськогосподарських підприємствах.

Обґрунтовано систему аналітичних показників з метою створення інформаційного забезпечення контролювання за витратами виробництва та розроблено загальну схему з обліку витрат і оприбуткування готової продукції у молочному тваринництві за допомогою рахунку 232.1 «Утримання молочного стада корів».

Ключові слова: тваринництво, витрати виробництва, продукція тваринництва, контроль, обліково-аналітичне забезпечення.

Abstract

Davidenko O. S. Organization of accounting and analysis of costs for the production of livestock products. - Manuscript.

Qualification work for a master's degree in specialty 071 - Accounting and Taxation. - Polissya National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Zhytomyr, 2021.

The qualification work substantiates the theoretical provisions and develops an innovative project for the organization of accounting and control of costs for the production of livestock products.

In the qualification work modern theoretical approaches to determining the nature of production costs are studied, the classification of production costs is considered. It is proved that the accounting information gives the chance to form the general concept of efficiency of management of expenses of the agricultural enterprise.

The peculiarities of the organization of accounting and control of costs for the production of livestock products are considered, recommendations for improving the accounting of the formation of costs for the production of livestock products in agricultural enterprises.

The system of analytical indicators is substantiated for the purpose of creation of information support of control over production costs and the general scheme on the account of expenses and accounting of finished goods in dairy cattle breeding by means of the account 232.1 "Maintenance of a dairy herd of cows" is developed.

Key words: animal husbandry, production costs, livestock products, control, accounting and analytical support

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ.....	8
1.1. Економічний зміст витрат виробництва	8
1.2. Організація обліку та контролю витрат виробництва	12
1.3. Характеристика та аналіз господарської діяльності підприємств з виробництва продукції тваринництва	17
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ВИТРАТ ПРОЦЕСУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА	28
2.1. Завдання і роль системи обліку і контролю витрат виробництва продукції тваринництва	28
2.2. Облік витрат процесу виробництва продукції тваринництва	30
2.3. Система та інструменти контролю витрат процесу виробництва продукції тваринництва	34
ВИСНОВКИ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	40
ДОДАТКИ	44
Інноваційний проект організація обліку та контролю витрат на виробництво продукції тваринництва	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В умовах сьогодення усі сільськогосподарські підприємства витрачають певні ресурси на виробництво, управління, збут, закупівлю тощо. Водночас, величина понесених витрат визначає рентабельністю продукції та ефективністю виробничого-господарської діяльності підприємства. Тому особливу роль відіграє формування інформаційного забезпечення управління витратами з метою прийняття раціональних управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченню проблем організації обліку формування витрат виробництва в сільськогосподарських підприємствах присвячені праці таких вітчизняних та зарубіжних науковців: Г.Г. Кірейцева, Ф.Ф. Бутинця, О.Д. Гудзинського, М.Я. Дем'яненка, В.М. Жука, В.Г. Лінника, М.С. Пушкаря, В.В. Сопка, Л.К. Сука, та інших. Водночас, аналіз літературних джерел з питань формування управлінської інформації свідчить, що нині невирішеним лишається питання забезпечення керівників і спеціалістів сільськогосподарських підприємств аналітичною інформацією щодо виробництва та реалізації продукції, без якої неможливо управляти рівнем її собівартості.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в розробці системи організації обліку і аналізу витрат на виробництво продукції тваринництва.

Для досягнення визначеної мети у кваліфікаційній роботі було поставлено й вирішено такі **завдання**:

- дослідити економічний зміст витрат виробництва;
- проаналізувати порядок організації обліку та контролю витрат виробництва;
- провести аналіз господарської діяльності підприємства з виробництва продукції тваринництва;
- визначити завдання і роль системи обліку і контролю витрат виробництва продукції тваринництва;

- дослідити порядок обліку витрат процесу виробництва продукції тваринництва;
- визначити інструменти контролю витрат процесу виробництва продукції тваринництва.

Об'єктом дослідження є господарські операції з організації обліку і аналізу витрат на виробництво продукції тваринництва.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні та організаційно-практичні аспекти організації обліку і аналізу витрат на виробництво продукції тваринництва.

Основними методами дослідження є: діалектичний, абстрактно-логічний методи (використано для теоретичних узагальнень основних результатів аналізу витрат на виробництво продукції тваринництва), метод порівняння (при аналізі кількісних та якісних показників сучасного стану та економічної ефективності господарської діяльності підприємства), монографічний (дослідження проблеми організації обліку та аналізу витрат на виробництво продукції тваринництва проводилось на прикладі досліджуваного підприємства), метод моделювання та табличний.

Практичне значення одержаних результатів. Здійснені у кваліфікаційній роботі дослідження та отримані результати можуть використовуватися в практичній діяльності сільськогосподарських підприємств.

РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ

1.1. Економічний зміст витрат виробництва

Тваринництво – провідна галузь агропромислового комплексу, що забезпечує населення продуктами харчування (м'ясо, молоко, яйця), а промисловість - сировиною (вовну, шкіру, смушок та ін.) [15].

Облік виробничих витрат і калькулювання собівартості продукції тваринництва є однією з головних ланок бухгалтерського обліку кожного аграрного підприємства. Водночас, управління суб'єктом господарювання в цілому та за окремими функціями управління неможливе без отримання своєчасної, точної, достатньої та достовірної, облікової та оперативної інформації. Проте якщо управління виробничим процесом, управління персоналом, управління технологією виробництва ґрунтуються переважно на даних оперативного обліку, то управління виробничими витратами та собівартістю аграрного виробництва неможливе без наявності достовірної бухгалтерської інформації.

Витрати виробництва відіграють важливу роль у діяльності сільськогосподарського підприємства. Вони визначають його прибуток, є основою ціноутворення та дають можливість використовувати цінові методи у конкурентній боротьбі. Саме витрати у діяльності сільськогосподарських підприємств найтісніше переплітаються із створенням додаткової вартості, різними формами капіталу, прибутком, а отже, безпосередньо визначають можливості функціонування сільськогосподарського підприємства у нинішніх умовах.

Ефективність сільськогосподарського виробництва формується під впливом низки чинників, які поділяють на дві основні групи: об'єктивні, що не залежать від діяльності людей і суб'єктивні, пов'язані з порушенням трудової, технічної,

планової та іншої дисципліни. Усі фактори тісно переплітаються між собою, їх дія не завжди цілеспрямована. В одні часові періоди на перший план виходить дія одних чинників, на другі – інших.

На відмінну від рослинництва, в тваринництві, де процес виробництва безперервний, а продукція надходить відносно рівномірно протягом року, на її виробництво впливають такі фактори: забезпеченість тварин кормами та їх якість, умови утримання й годівля, стадія біологічного відтворення, ефективність відтворення стада, породність і структура стада, кваліфікація кадрів, рівень комплексної механізації та ін. Зокрема, на молочну продуктивність корів впливає рівень їх годівлі [32].

Сус Л. В. стверджує, що державне регулювання стану розвитку тваринництва має для держави першочергове значення, оскільки галузь більшою мірою визначає рівень продовольчої безпеки, ніж рослинництво (адже передбачає забезпеченість населення ключовими продуктами харчування - молоком, м'ясом та яйцями). Також стан розвитку тваринницької галузі тісно пов'язаний із вирішення проблеми зайнятості на селі – тваринницька галузь є більш трудомісткою та формує значну кількість робочих місць, тоді як робота в галузі рослинництва є сезонною і переважно короткотерміною [36].

Для ефективної роботи сільськогосподарських підприємств важливе значення має правильна і раціональна організація їх роботи, а також планування всіх витрат та доходів у рамках загального управління підприємством. У свою чергу, саме витрати виробництва сільськогосподарської продукції є економічною основою собівартості, яка дає можливість глибоко аналізувати економічний стан підприємства і виявляти резерви підвищення ефективності виробництва, реалізація яких сприяє забезпеченню соціального та економічного розвитку підприємств галузі сільського господарства.

Лаврук В. В. стверджує, що у період ринкових трансформацій спостерігається ситуація загострення конкуренції функціонуючих підприємств тваринницького спрямування, що спонукає їх активізувати процес консолідації своєї виробничої діяльності з метою підвищення її ефективності. Здебільшого у

цей час основні завдання аграрних підприємств у галузі тваринництва полягають у тому, щоб забезпечити:

- раціональне використання виробничих ресурсів і генетичного потенціалу сільськогосподарських тварин;

- технічне оновлення і модернізацію виробничих процесів;

- використання прогресивних ресурсозберігаючих технологій;

- покращення мотиваційної діяльності серед трудових колективів тваринників з метою зацікавленості їх у досягненні високих кінцевих результатів у галузі тваринництва;

- залучення різних видів інвестицій з метою збільшення обсягів виробництва і реалізації тваринницької продукції, підвищення її якості та екологічної безпеки [18].

Водночас, Нагорнюк О. П. аналізуючи ситуацію, що склалася в сільськогосподарських підприємствах України, вважає, що основними і першочерговими напрямками зниження виробничих витрат в галузі тваринництва є:

- удосконалення галузевої структури сільськогосподарських підприємств з орієнтацією на вимоги ринку;

- підвищення продуктивності праці на основі комплексної автоматизації та механізації виробництва;

- дотримання режиму економії при використанні матеріально-грошових ресурсів;

- удосконалення маркетингової діяльності сільськогосподарських підприємств;

- розвиток агропромислової інтеграції. Зважаючи на те, що значну частину витрат у виробництві продукції тваринництва займають корми, то для забезпечення ефективного розвитку та підвищення економічної ефективності галузі необхідно удосконалювати систему годівлі: покращувати раціони тварин, підвищувати їх поживність, збалансовувати склад раціону та зменшувати витрати кормів на формування одиниці продукції [23].

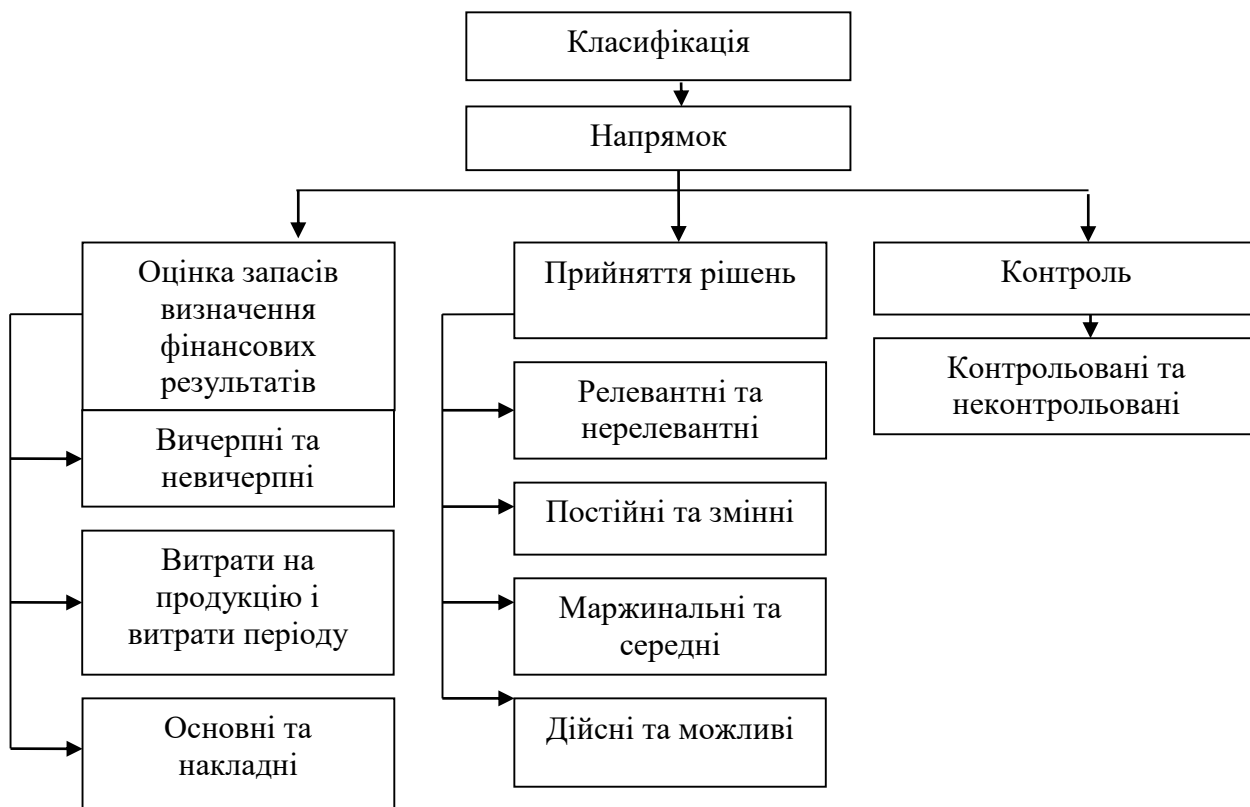
В умовах сьогодення об'єкти обліку витрат тваринництва доцільно об'єднати в групи, які узагальнено на рис. 1.1.

Рис. 1.1 Групування об'єктів обліку витрат виробництва галузі тваринництва в системі управління сільськогосподарських підприємств

Джерело: узагальнено автором

В умовах сьогодення доцільно виділяти наступні напрямки класифікації витрат (рис. 1.2).

Рис 1.2 Напрямки класифікація витрат для потреб обліку з метою прийняття управлінських рішень в сільськогосподарських підприємствах

Джерело: узагальнено автором

Отже, інформація, згрупована по об'єктах обліку витрат, повинна відповідати вимогам управління і служити підставою для калькулювання як всього випуску, так і окремих видів продукції. Може бути вибране інше угруповання об'єктів управлінського обліку, але у будь-якому випадку воно повинно відповідати основним цілям управління.

1.2. Організація обліку та контролю витрат виробництва

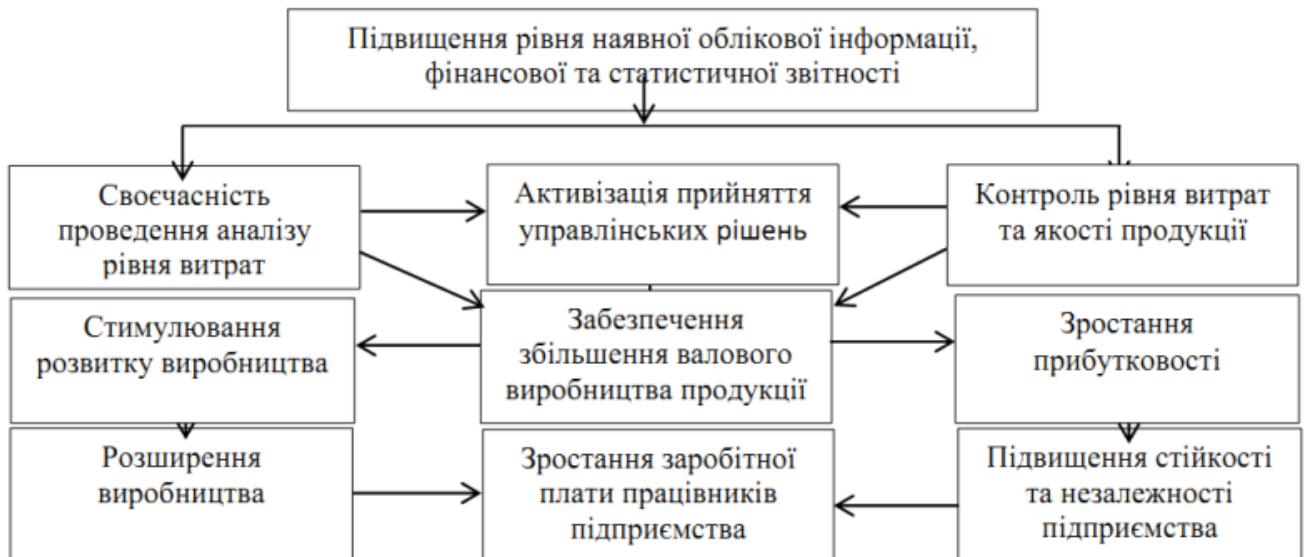
Основними завданнями обліку витрат на виробництво продукції тваринництва є:

– інформаційне забезпечення керівництва підприємства з метою розробки та прийняття управлінських рішень;

- контроль за фактичним рівнем витрат в порівнянні з їх плановими розмірами з метою виявлення відхилень та формування стратегії розвитку підприємства на майбутнє;
- своєчасний та точний облік виходу продукції тваринництва за її видами;
- обчислення собівартості продукції з метою оцінки готової продукції і розрахунку фінансових результатів господарської діяльності підприємства;
- узагальнення інформації управлінського обліку виробничої діяльності з метою прийняття раціональних управлінських рішень, які мають довгостроковий характер.

В умовах сьогодення точний та своєчасний облік витрат продукції тваринництва має на меті забезпечити оперативне, достовірне та повне надходження інформації щодо кількості та вартості, а також трудових, матеріальних та грошових витрат, які були понесені на виробництво продукції тваринництва по підприємству загалом, а також окремих його структурних підрозділах.

Реалії сьогодення свідчать, що діяльність сільськогосподарських підприємств має базуватися на системі взаємозв'язків, які забезпечують раціональні умови використання матеріальних, трудових та грошових ресурсів суб'єкта господарювання. Водночас, слід відмітити, що важливим фактором підвищення ефективності виробництва продукції тваринництва є належним чином сформована облікова інформація, яка дає можливість формування системи аналізу рівня витрат, а також формування системи контролю за ними. Вплив облікової інформації на підвищення ефективності виробництва продукції тваринництва узагальнено на рис. 1.3.

Рис. 2. Характеристика впливу облікової інформації на підвищення ефективності виробництва продукції тваринництва сільськогосподарських підприємств

Джерело: узагальнено автором

В умовах сьогодення особливої актуальності набуває питання діагностики процесу формування витрат. , так, під методами діагностики доцільно розуміти способи та прийоми цільового оцінювання процесу формування витрат на виробництво з метою раціонального інформаційного забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень щодо функціонування суб'єкта господарювання загалом, а також його підрозділів зокрема.

Центральним питанням діагностування складних систем є усвідомлення і встановлення симптомів чи ускладнень наявних можливостей. Відповідно, для виявлення причин виникнення проблем встановлюється її загальний вигляд, методи дослідження, критерії класифікації та способи викладення результатів. Саме тому діагностика найчастіше являє собою кількісну чи якісну оцінку стану об'єкта дослідження або його складових елементів з метою виявлення внутрішніх резервів, що можуть бути спрямовані на подальший розвиток об'єктів. Важливість здійснення діагностики процесу формування виробничих витрат як методу дослідження визначається її необхідністю у розробці і реалізації ефективного менеджменту.

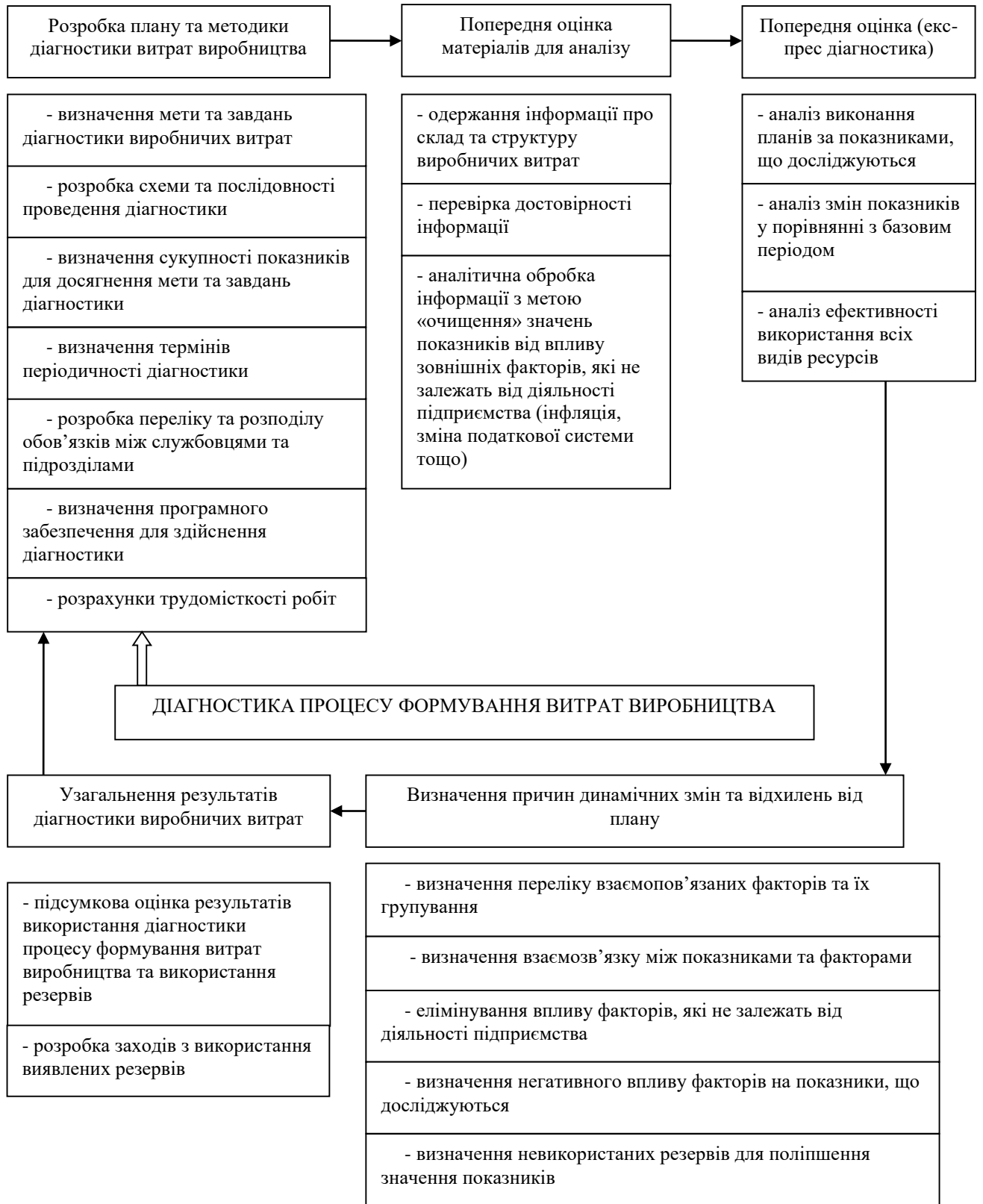
Систему діагностики процесу формування витрат виробництва продукції тваринництва узагальнено на рис. 1.4.

Рис. 1.4. Система діагностики процесу формування витрат виробництва

Джерело: узагальнено автором

Структурно-логічну модель проведення діагностики виробничих витрат продукції тваринництва узагальнено на рис. 1.5.

Рис. 1.5. Структурно-логічну модель проведення діагностики виробничих витрат продукції тваринництва

Джерело: узагальнено автором

Розроблені етапи сприяють раціональному здійсненню діагностики процесу

формування витрат виробництва, оптимізації та удосконаленню діагностичної системи для ефективного управління ними.

1.3. Характеристика та аналіз господарської діяльності підприємств з виробництва продукції тваринництва

Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ» є юридичною особою відповідно до чинного законодавства України, Діє на підставі Статуту, який укладено та затверджено відповідно до Положень Установчого Договору.

Характеристику Сільськогосподарського Товариства з обмеженою відповідальністю «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ» (СТОВ «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ») за кодами економічної класифікації представлено на рис. 1.6.

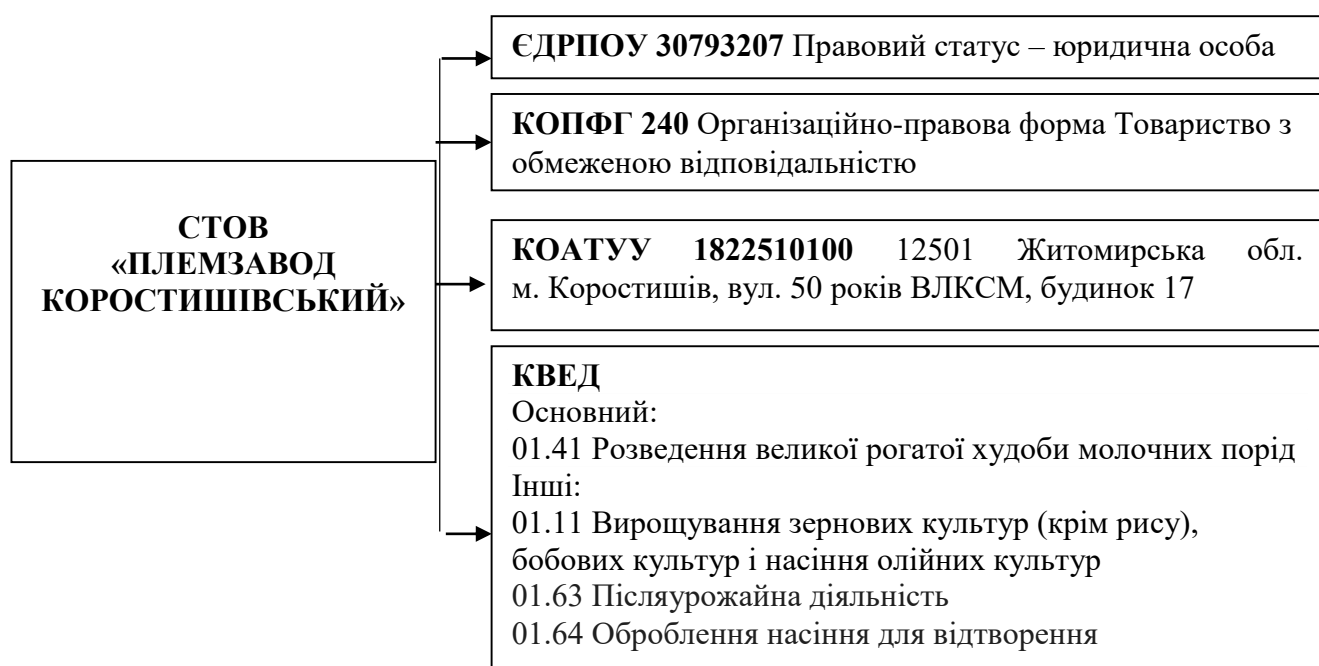

Рис. 1.6. Характеристика СТОВ «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ» за кодами економічної класифікації

Джерело: узагальнено автором

Динаміка активів СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" за 2018-2020 роки наведена в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Динаміка активів СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ"

за 2018-2020 роки

Показники	Роки			Відхилення 2020 р. від			
	2018	2019	2020	2018 р,		2019 р,	
				абс., тис,грн,	відн., %	абс., тис,грн,	відн., %
Основні засоби	3752,0	4729,0	4874,0	1122,0	29,90	145,0	3,07
Інші необоротні активи	0,0	52,0	52,0	52,0	-	0,0	0,00
Необоротні активи	4129,0	4781,0	4926,0	797,0	19,30	145,0	3,03
Запаси	1893,0	2699,0	3049,0	1156,0	61,07	350,0	12,97
Дебіторська заборгованість за товари і послуги	328,0	301,0	567,0	239,0	72,87	266,0	88,37
Гроші та їх еквіваленти	22,0	52,0	24,0	2,0	9,09	-28,0	-53,85
Оборотні активи	2629,0	3052,0	3640,0	1011,0	38,46	588,0	19,27
Активи	6758,0	7833,0	8566,0	1808,0	26,75	733,0	9,36

Джерело: узагальнено автором

Аналіз основних показників економічного потенціалу СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" дав наступні результати, Загальна сума активів в 2020 році збільшилась порівняно з 2018 роком на 1808,0 тис. грн (26,75 %), а в порівнянні з 2019 роком збільшення склало 733,0 тис. грн (9,36 %) та дорівнювала 8566,0 тис. грн.

Це відбулось внаслідок збільшення необоротних активів СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" за останні три роки на 797,0 тис. грн. (19,30 %), а порівняно з 2019 роком необоротні активи збільшились на 145,0 тис. грн. (3,03 %). У складі необоротних активів найбільшого збільшення зазнала сума основних засобів, Вона зросла протягом 2018-2020 років на 1122,0 тис. грн. (29,90 %), а протягом останніх двох років, що аналізуються, ріст склав 145,0 тис. грн. (3,07 %). Також за період, що аналізується, збільшилась сума інших необоротних активів на 52,0 тис. грн. В той же час в складі необоротних активів протягом 2018-2020 років скоротилась вартість незавершених капітальних інвестицій на -52,0 тис. грн. (-100,00 %),

Аналіз стану оборотних активів СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" показав, що їх сума за 2018-2020 роки зросла на 1011,0 тис. грн. (38,46 %), а протягом 2019-2020 років збільшення склало 588,0 тис. грн. (19,27 %), Ці зміни в оборотних активах сталися завдяки зростанню вартості запасів. Вона зросла протягом 2018-2020 років на 1156,0 тис. грн. (61,07 %), а протягом останніх двох років, що аналізуються, ріст склав 350,0 тис. грн. (12,97 %), Таку ж тенденцію до збільшення обсягу як і вся сума оборотних активів мали: дебіторська заборгованість за товари і послуги на 239,0 тис. грн. (72,87 %), гроші та їх еквіваленти на 2,0 тис. грн. (9,09 %), В той же час в складі оборотних активів протягом 2018-2020 років скоротилась вартість дебіторської заборгованості з бюджетом на -2,0 тис. грн. (-100,00 %), іншої поточної дебіторської заборгованості на -5,0 тис. грн. (-100,00 %).

Динаміка активів СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" за 2018-2020 роки наведена на наступному рис. 1.7.

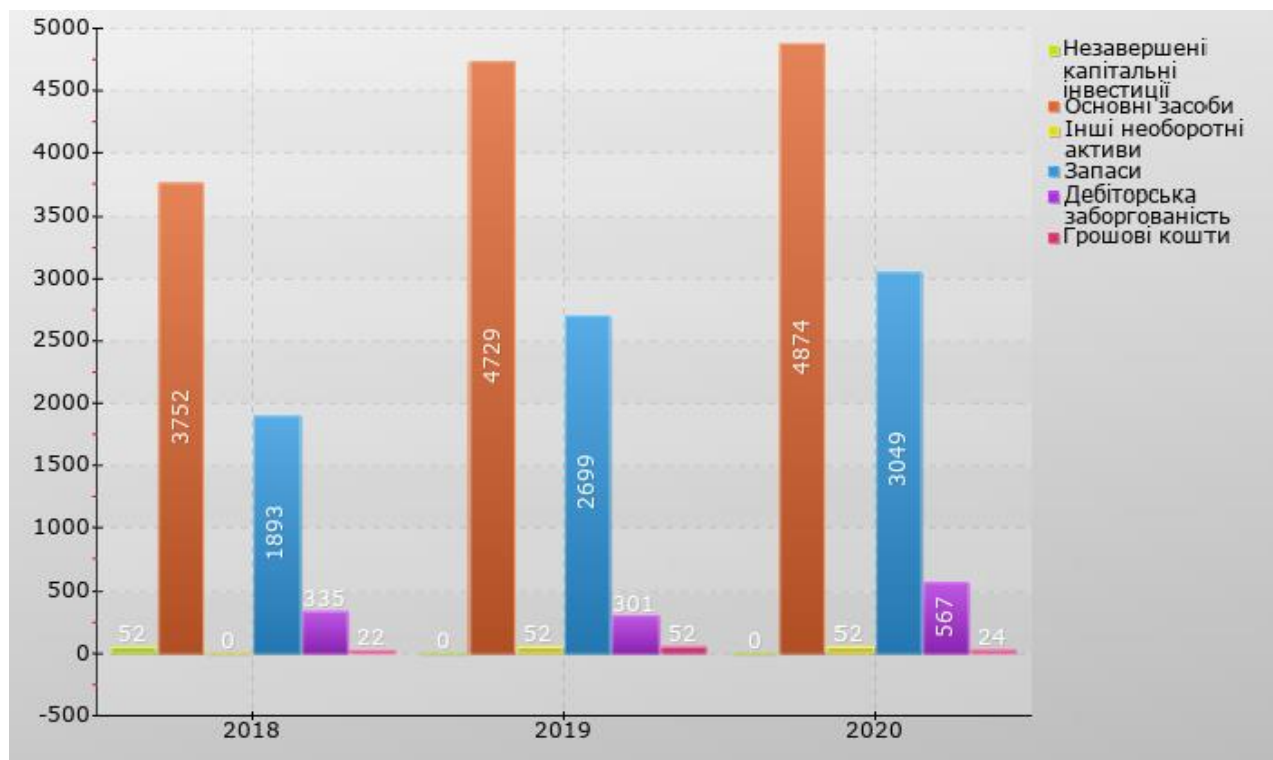

Рис. 1.7. Динаміка активів СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" за 2018-2020 роки

Джерело: узагальнено автором

На наступному етапі аналізу балансу СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШВСЬКИЙ" здійснимо оцінку показників пасиву за 2018-2020 роки за допомогою табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Динаміка пасивів СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШВСЬКИЙ"
за 2018-2020 роки

Показники	Роки			Відхилення 2020 р. від			
	2018	2019	2020	2018 р,		2018 р,	
				абс., тис,грн,	відн., %	абс., тис,грн,	відн., %
Зареєстрований капітал	1179,0	1861,0	1861,0	682,0	57,85	0,0	0,00
Нерозподілений прибуток	1854,0	2234,0	2475,0	621,0	33,50	241,0	10,79
Власний капітал	3715,0	4095,0	4336,0	621,0	16,72	241,0	5,89
Інші довгострокові зобов'язання	957,0	735,0	718,0	-239,0	-24,97	-17,0	-2,31
Довгострокові зобов'язання	957,0	735,0	718,0	-239,0	-24,97	-17,0	-2,31
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	37,0	183,0	148,0	111,0	-300	-35,0	-19,13
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	2,0	5,0	6,0	4,0	200,00	1,0	-20
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	15,0	29,0	33,0	18,0	-120	4,0	13,79
Інші поточні зобов'язання	1950,0	2786,0	3325,0	1375,0	70,51	539,0	19,35
Поточні зобов'язання	2086,0	3003,0	3512,0	1426,0	68,36	509,0	16,95
Пасив	6758,0	7833,0	8566,0	1808,0	26,75	733,0	9,36

Джерело: узагальнено автором

За результатами аналізу показників джерел фінансування ресурсів СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШВСЬКИЙ" можна зробити наступні висновки, Вся сума пасивів в 2020 році дорівнювала 8566,0 тис. грн. Вона збільшилась при порівнянні з 2018 роком на 1808,0 тис. грн. (26,75 %), а якщо порівнювати з 2019 роком збільшення склало 733,0 тис. грн. (9,36 %).

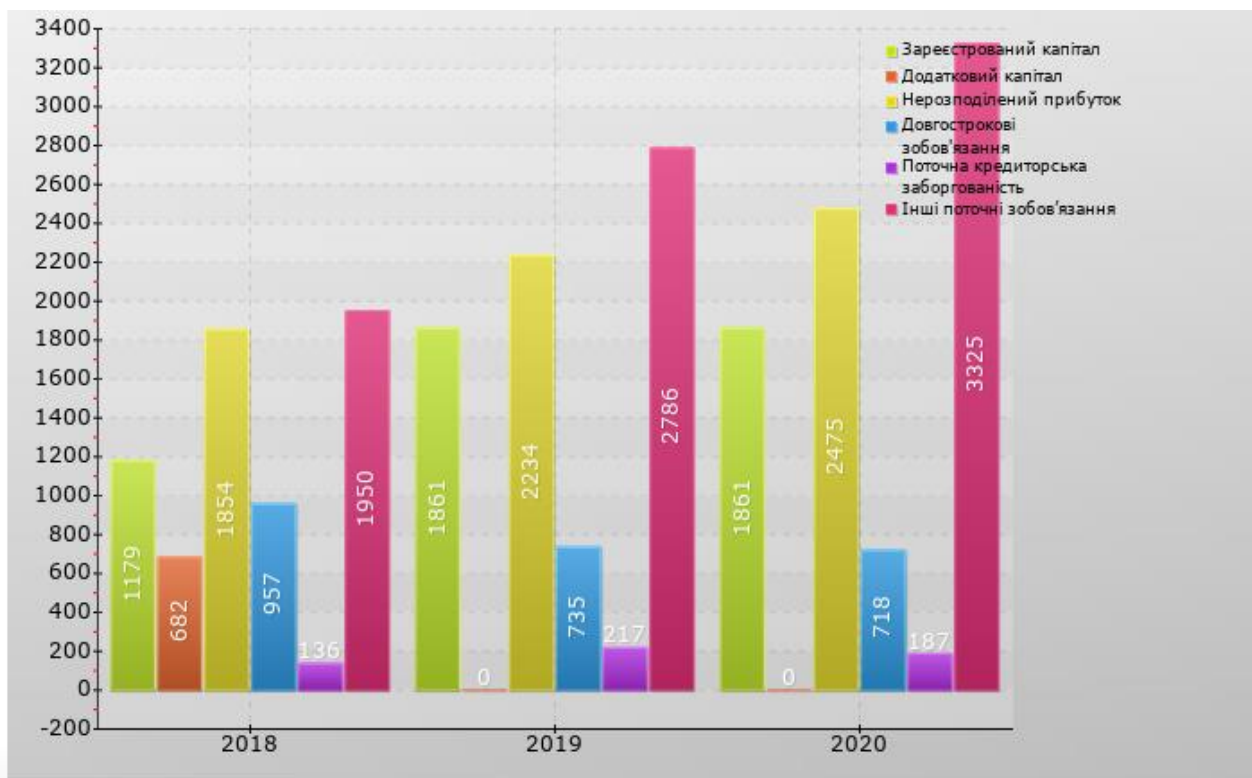
Така динаміка відбулась завдяки збільшенню власного капіталу СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШВСЬКИЙ" за останні три роки на 621,0 тис. грн. (16,72 %), а порівняно з 2019 роком власний капітал збільшився на 241,0 тис. грн. (5,89 %), Серед власного капіталу найбільше збільшення мала вартість зареєстрованого капіталу, Цей показник зріс за 2018-2020 роки на 682,0 тис. грн. (57,85 %), а за останні два роки. які оцінюються, зменшення склало 0,0 тис. грн.

(0,00 %), Так само за роки. які аналізуються, зазнала збільшення сума нерозподіленого прибутку на 621,0 тис. грн. (33,50 %), Разом з тим в загальному обсязі власного капіталу в період 2018-2020 років зменшилась сума додаткового капіталу на -682,0 тис. грн. (-100,00 %).

В 2020 році СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" мало в складі капіталу 718,0 тис. грн. довгострокових зобов'язань і забезпечень, що на -239,0 тис. грн. (-24,97 %) менше, ніж в 2018 році та на -17,0 тис. грн. (-2,31 %) менше, ніж в 2019 році.

На зміну загальної суми пасивів також вплинуло зростання об'єму поточних зобов'язань та забезпечень, Їх вартість дорівнювала в 2020 році - 3512,0 тис. грн. і протягом аналізованого періоду підвищилась на 1426,0 тис. грн., що склало 68,36 % та на 509,0 тис. грн. (16,95 %) за два останні роки. На зміні цього показника максимально позначився приріст інших поточних зобов'язань. За 2018-2020 роки він склав 1375,0 тис. грн. (70,51 %) та 539,0 тис. грн. (19,35 %), порівнюючи 2019-2020 роки. Такого ж підвищення зазнав показник поточної кредиторської заборгованості за товари і послуги - на 111,0 тис. грн. (-300 %), поточної кредиторської заборгованості перед бюджетом - на 4,0 тис. грн. (200,00 %), поточної кредиторської заборгованості з оплати праці - на 18,0 тис. грн. (-120 %), При цьому протилежної тенденції до пониження мали показники: поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями - на -79,0 тис. грн. (-100,00 %), поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування - на -3,0 тис. грн. (100 %).

Наочно динаміка пасивів СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" за 2018-2020 роки представлена на рис. 1.8.

Рис. 1.8. Динаміка пасивів СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" за 2018-2020 роки

Джерело: узагальнено автором

Проведемо аналіз показників фінансових результатів СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" за 2018-2020 роки дані представимо у табл. 1.3.

За результатами аналізу фінансових результатів діяльності СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" за 2018-2020 роки можна зробити наступні висновки, Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) в 2020 році складав 2985,0 тис. грн, що на 97,0 тис. грн. більше порівняно з 2018 роком і на 1192,0 тис. грн. більше ніж в 2019 році, В той же час собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) зросла за останні три роки на 459,0 тис. грн. і дорівнювала 2472,0 тис. грн. Впродовж 2019-2020 років підвищення цього показника склало 560,0 тис. грн. Це призвело до отримання в 2020 році валового прибутку в сумі 513,0 тис. грн, що на -362,0 тис. грн. (-41,37 %) менше за валовий фінансовий результат СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" в 2018 році, А за останні два роки валовий прибуток виріс на 632,0 тис. грн. (531,09 %).

Динаміка фінансових результатів СТОВ "ПЛЕМЗАВОД
КОРОСТИШІВСЬКИЙ" за 2018-2020 роки

Показники	Роки			Відхилення 2020 р. від			
	2018	2019	2020	2018 р.		2019 р.	
				абс., тис.грн.	відн., %	абс., тис.грн.	відн., %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2888,0	1793,0	2985,0	97,0	3,36	1192,0	66,48
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2013,0	1912,0	2472,0	459,0	22,80	560,0	29,29
Валовий прибуток (збиток)	875,0	-119,0	513,0	-362,0	-41,37	632,0	531,09
Інші операційні доходи	220,0	0,0	0,0	-220,0	-100,00	0,0	-
Інші операційні витрати	420,0	0,0	0,0	-420,0	-100,00	0,0	-
Фінансовий результат від операційної діяльності	675,0	-119,0	513,0	-162,0	-24,00	632,0	531,09
Інші доходи	0,0	939,0	470,0	470,0	-	-469,0	-49,95
Інші витрати	0,0	924,0	742,0	742,0	-	-182,0	-19,70
Фінансовий результат до оподаткування	675,0	-104,0	241,0	-434,0	-64,30	345,0	331,73
Чистий прибуток (збиток)	675,0	-104,0	241,0	-434,0	-64,30	345,0	331,73

Джерело: узагальнено автором

В 2020 році за результатами операційної діяльності СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" мало прибуток у розмірі 513,0 тис. грн. При порівнянні його з показником 2018 року виявляється погіршення операційного фінансового результату на -162,0 тис. грн. (-24,00 %), а порівнюючи з 2019 роком - зростання було на рівні 632,0 тис. грн. (531,09 %), На зміну фінансового результату від операційної діяльності найбільше вплинуло зменшення суми інших операційних доходів, Вона скоротилась протягом 2018-2020 років на -220,0 тис. грн. (-100,00 %), а за останні два роки. що аналізуються, падіння склало 0,0 тис. грн. Також за період, що аналізується, зменшилась сума інших операційних витрат на -420,0 тис. грн. (-100,00 %).

Фінансовим результатом до оподаткування СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" в 2020 був прибуток на суму 241,0 тис. грн. За останні три роки він понизився на -434,0 тис. грн. (-64,30 %), а за 2019-2020 роки - зріс на 345,0 тис. грн. (331,73 %), Найбільший вплив на цей показник мало збільшення суми інших витрат, Вона зросла протягом 2018-2020 років на 742,0 тис. грн. , а за

останні два роки. що аналізуються, падіння склало -182,0 тис. грн. (-19,70 %), Також за період, що аналізується, збільшилась сума інших доходів на 470,0 тис. грн.

Сума чистого прибутку в 2020 році дорівнювала 241,0 тис. грн. Це на -434,0 тис. грн. (-64,30 %) менше, ніж в 2018 році та на 345,0 тис. грн. (331,73 %) більше, ніж в 2019 році.

Наочно динаміка фінансових результатів за 2018-2020 роки представлена на рис. 1.9.

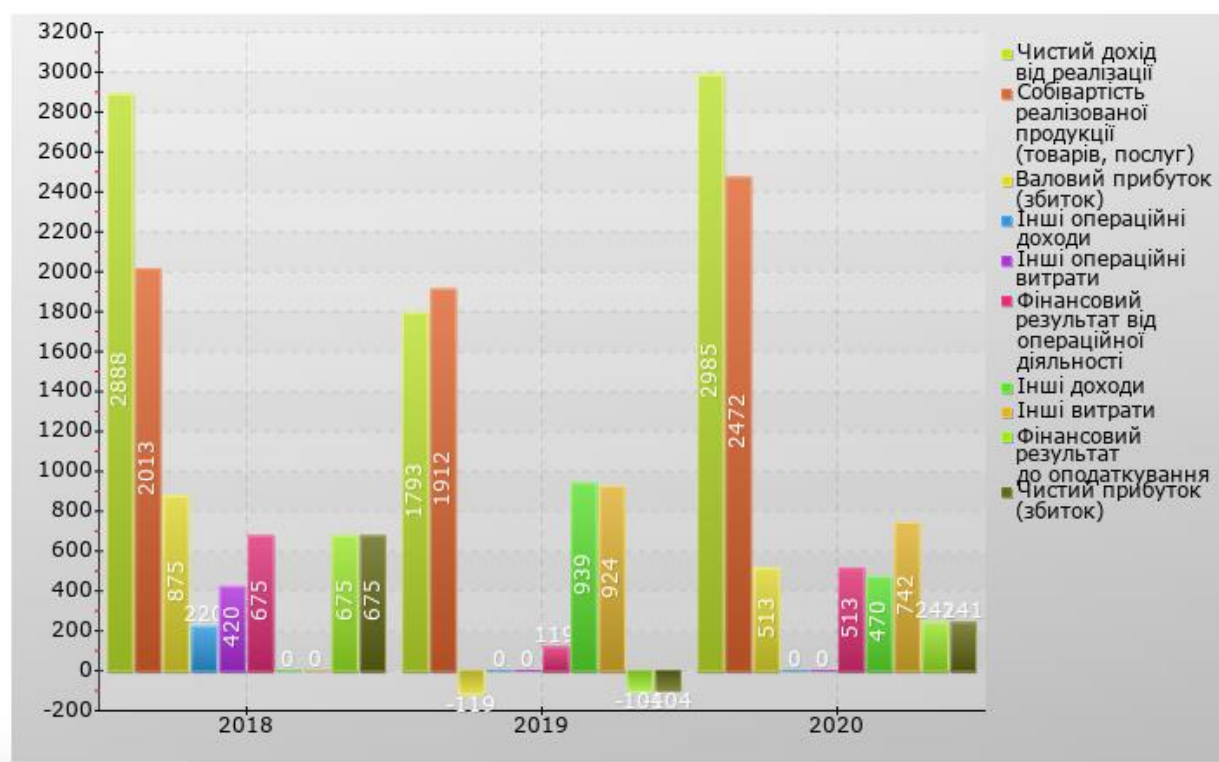

Рис. 1.9. Динаміка фінансових результатів СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" за 2018-2020 роки

Джерело: узагальнено автором

Таким чином, фінансові результати діяльності СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" протягом 2018-2020 років можна оцінити наступним чином, В 2020 році підприємство отримало чистий прибуток, Хоча протягом періоду, який аналізується, він скорочується,

Наступним етапом проаналізуємо показники фінансової стійкості та стабільності підприємства, Дані представимо у вигляді табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Показники фінансової стійкості та стабільності
СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" за 2018-2020 роки

Показники та коефіцієнти	Норматив, значення	2018	2019	2020	Відхилення 2020 р, до 2018 р,	
					+/-	нормативу
Коефіцієнт фінансової незалежності	>0,5	0,5	0,5	0,6	0,1	0,1
Коефіцієнт концентрації залученого (позикового) капіталу	<0,5	0,5	0,5	0,5	-	-
Коефіцієнт співвідношення залученого і власного капіталу	<0,5	0,6	0,7	0,8	0,2	0,3
Коефіцієнт фінансової стабільності	>1	1,2	1,1	1,0	-0,2	-
Коефіцієнт забезпечення власними коштами	>0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-	-
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань	<0,2	0,3	0,2	0,2	-0,1	-
Коефіцієнт фінансової залежності	<2,0	1,8	1,9	2,0	0,2	-

Джерело: узагальнено автором

З даних таблиці видно, що показники фінансової стійкості та стабільності СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" протягом 2018-2020 рр., змінилися певним чином. Значення показника говорить про те, яку частину своїх активів підприємство здатне профінансувати за рахунок власних фінансових ресурсів. У нашому випадку, у СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" протягом 2018-2020 рр. значення збільшилось на 0,1, тобто це означає, що підприємство здатне профінансувати 60% активів (у 2020 р.) за рахунок власного капіталу. Це значення більше нормативного значення, що свідчить про наявність низького рівня

фінансових ризиків та і високу стійкість підприємства у середньостроковій перспективі.

Так, як ми уже зазначали, СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШВСЬКИЙ" певною мірою залежить від позикових коштів і здатне фінансувати тільки 60% та 50% активів за рахунок власних коштів як у 2020 р. та і у 2018 р. відповідно, з огляду на те, що підприємство є платоспроможним і прибутковим.

В свою чергу, значення показника концентрації залученого (позикового) капіталу підприємства, розраховується шляхом ділення поточних і довгострокових зобов'язань підприємства до суми активів, протягом досліджуваного періоду спостерігається відповідність значення нормативу. Протягом 2018-2020 рр. 50% активів СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШВСЬКИЙ" фінансувалися за рахунок позикового капіталу.

Що стосується коефіцієнта співвідношення залученого і власного капіталу, то варто зауважити, що протягом досліджуваного періоду спостерігається його збільшення відносно нормативного значення, перевищення на 0,3 пункта. Збільшення даного показника свідчить про підсилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів і кредиторів, тобто про певне зниження фінансової стійкості СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШВСЬКИЙ".

Водночас коефіцієнт фінансової стабільності, який показує скільки гривень власного капіталу припадає на кожну гривню зобов'язань підприємства, відповідає нормативному значенню, що свідчить про те що діяльність підприємства є фінансово стабільною,

Дані аналізу формування витрат на виробництво продукції тваринництва представимо у табл. 1.5.

З даних таблиці видно, що загальна сума виробничих витрат у галузі тваринництва СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШВСЬКИЙ" у 2020 р. порівняно із 2018 р. зросла на 138,8 тис. грн., або на 9,4 %, В структурі витрат найбільшу питому вагу протягом досліджуваного періоду займали прямі матеріальні витрати в динаміці їх частка дещо збільшилась із 90,6 % у 2018 р. до 91,4 % у 2020 р.

Таблиця 1.5

Аналіз формування витрат на виробництво продукції тваринництва
 СТОВ "ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ" за 2018-2020 роки

Показники	2018		2019		2020		Відхилення 2020 до 2018 рр.	
	Сума, тис. грн,	%	Сума, тис. грн,	%	Сума, тис. грн,	%	+/-	%
Виробнича собівартість виробленої продукції тваринництва	1470,5	100,0	1560,4	100,0	1609,3	100,0	138,8	109,4
Прямі матеріальні витрати, усього, в т, ч,:	1332,2	90,6	1417,9	90,9	1471,2	91,4	139,0	110,4
вартість кормів	1107,1	75,3	1170,3	75,0	1206,4	75,0	99,3	109,0
вартість пального і мастильних матеріалів	120,5	8,2	135,1	8,7	146,6	9,1	26,1	121,7
вартість решти прямих матеріальних витрат	104,6	7,1	112,5	7,3	118,2	7,3	13,6	113,0
Прямі витрати на оплату праці	110,4	7,5	112,7	7,2	113,6	7,1	3,2	102,9
Інші прямі витрати та загальновиробничі витрати, усього в т, ч,:	27,9	1,9	29,8	1,9	24,5	1,5	-3,4	87,8
відрахування на соціальні заходи	22,2	1,5	23,6	1,5	24,5	1,5	2,3	110,4
оплата послуг сторонніх організацій	5,7	0,4	6,2	0,4	-	-	-	-

Джерело: узагальнено автором

Серед матеріальний витрат найбільшу питому вагу займають вартість кормів, в динаміці їх частка та загальна сума зросли пропорційно до загального зростання витрат відповідно на 99,3 тис. грн. або на 9,0%. Протягом досліджуваного періоду змінилася сума витрат на оплату праці, що при загальній тенденції зростання виробничих витрат призвело до зменшення їх питомої ваги у структурі витрат 7,5% у 2018 р. проти 7,1% у 2020 р. відповідно.

РОЗДІЛ 2. ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ВИТРАТ ПРОЦЕСУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

2.1. Завдання і роль системи обліку і контролю витрат виробництва продукції тваринництва

Головними завданнями обліку витрат виробництва продукції тваринництва в сільськогосподарських підприємствах є контроль за виробничою діяльністю та відповідно управління витратами її здійснення. Водночас, організація обліку витрат на які узагальнено на рис. 2.1.

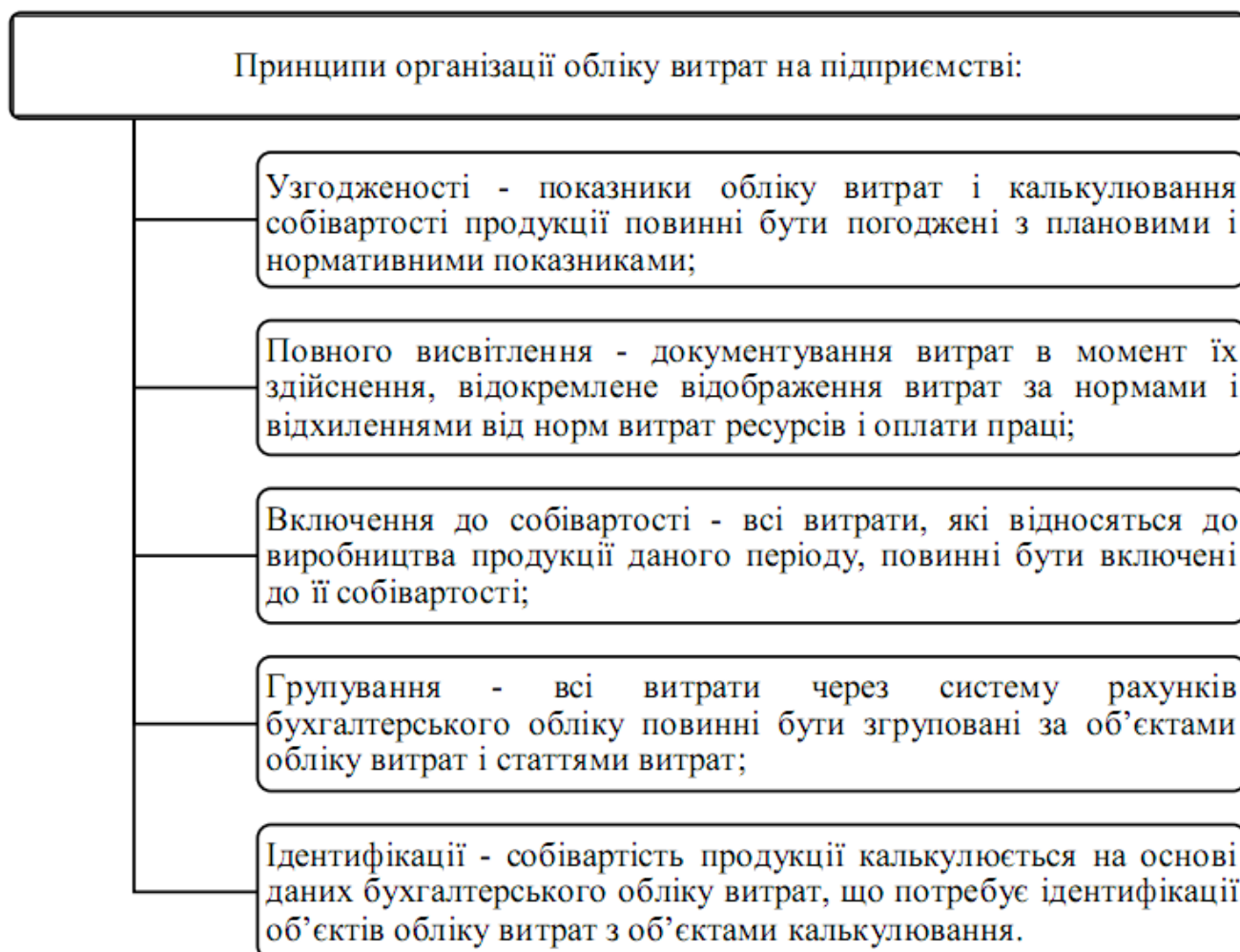

Рис. 2.1. Основні принципи організації обліку витрат виробництв

Джерело: узагальнено автором

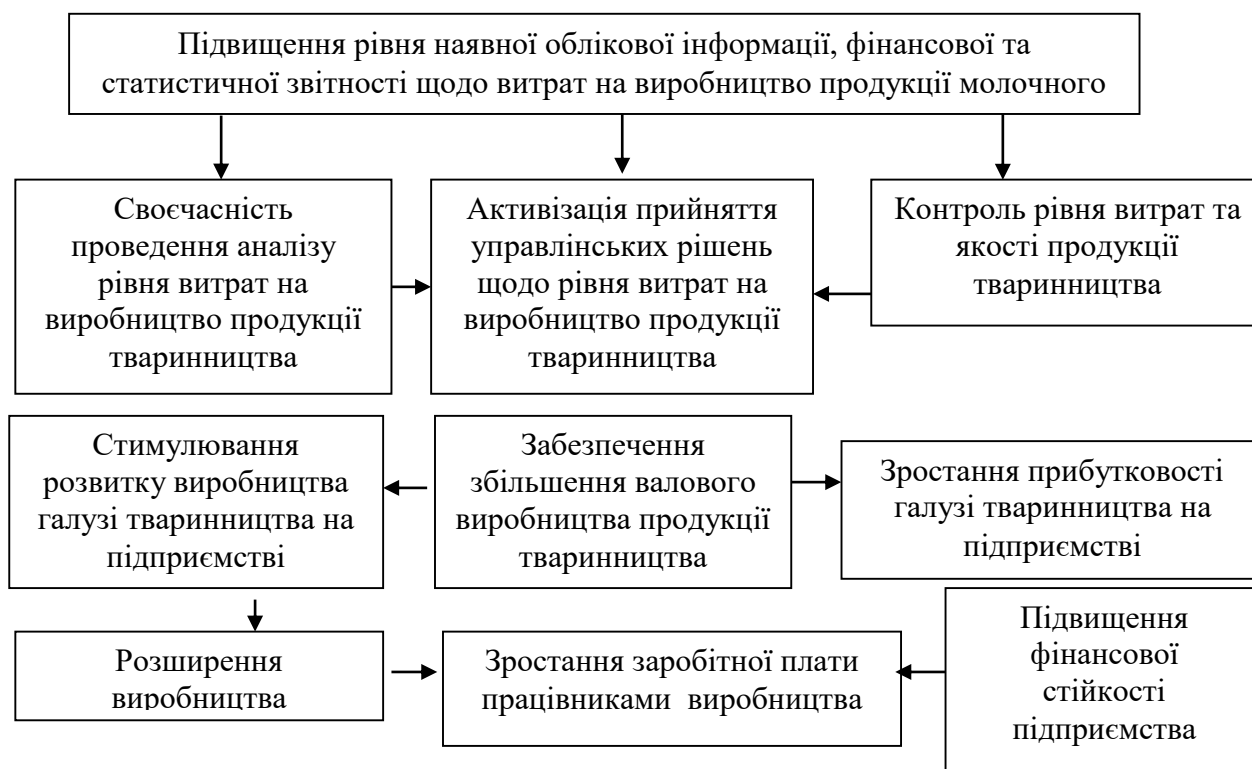
Основними завданнями обліково-аналітичної системи управління витратами на виробництво продукції тваринництва підприємства є:

- 1) аналіз діяльності підприємства за вказаними напрямками;
- 2) організація обліку господарських операцій має формуватися за інших показників нефінансових показників;
- 3) контроль за використанням матеріальних ресурсів, а також своєчасним та достовірним відображенням здійснених господарських операцій на усіх етапах планування та обліку, а також за достовірністю аналітичних даних;
- 4) планування діяльності підприємства за її основними видами: операційною, інвестиційною, фінансовою, податковою; центрами відповідальності та підприємства загалом.

В умовах сьогодення на підвищення ефективності виробництва продукції тваринництва важливим фактором є своєчасне, точне та повне формування облікової інформації, яка є основою для проведення аналізу рівня витрат, контролю за ними та прийняття своєчасних та раціональних своєчасних управлінських рішень. Характеристику впливу облікової інформації на підвищення ефективності виробництва продукції тваринництва в сільськогосподарських підприємствах узагальнено на рис. 2.2.

У процесі дослідження виявлено, що для того щоб система управління витратами на виробництво продукції тваринництва ефективно функціонувала, вона має отримувати якісну інформацію, до якої ставляться певні вимоги. Перш за все, вона повинна задовольняти потреби внутрішніх та зовнішніх користувачів інформації, які визначають її корисність.

Суттєву роль у системі обліково-аналітичного забезпечення управління витратами на виробництво продукції тваринництва підприємства відіграє облікова політика. Її ведення затверджується Наказом про облікову політику, в якому зазначається: склад статей витрат виробництва продукції; методи обліку витрат; порядок визначення собівартості продукції; розподіл витрат на умовно-постійні і змінні; методика оцінки рівня беззбитковості виробництва.

Рис. 2.2. Характеристику впливу облікової інформації на підвищення ефективності виробництва продукції тваринництва в сільськогосподарських підприємствах

Джерело: узагальнено автором

Економічні процеси, що відбуваються сьогодні, потребують також такої інформації, яку можна використати для планування, аналізу та прийняття управлінських рішень. Отже, система обліку має бути важливою функцією управління, яка забезпечує життєдіяльність управлінського циклу та його ефективність, адже володіючи всією повнотою інформації, керівництво підприємства може бути впевнений в ефективності прийняття своїх рішень.

2.2. Облік витрат процесу виробництва продукції тваринництва

В бухгалтерському обліку важливе значення має документування господарської діяльності. Своєчасний та якісний облік в СТОВ «ПЛЕМЗАВОД

КОРОСТИШВСЬКИЙ» забезпечується певним порядком організації складання і опрацювання документів, а точніше документооборотом. Тобто, це порядок і шляхи руху документів з моменту їх складання чи надходження до часу здачі в архів. На підприємстві документооборот організовує головний бухгалтер. Для забезпечення раціонального руху документів, тобто визначення оптимальної кількості підрозділів і виконавців для проходження кожного первинного документа та строку його перебування у цих підрозділах розробляється графік документообороту. Графік затверджений керівником.

Для оприбуткування продукції тваринництва використовують ряд документів. Ці документи наведені на рис. 2.3.

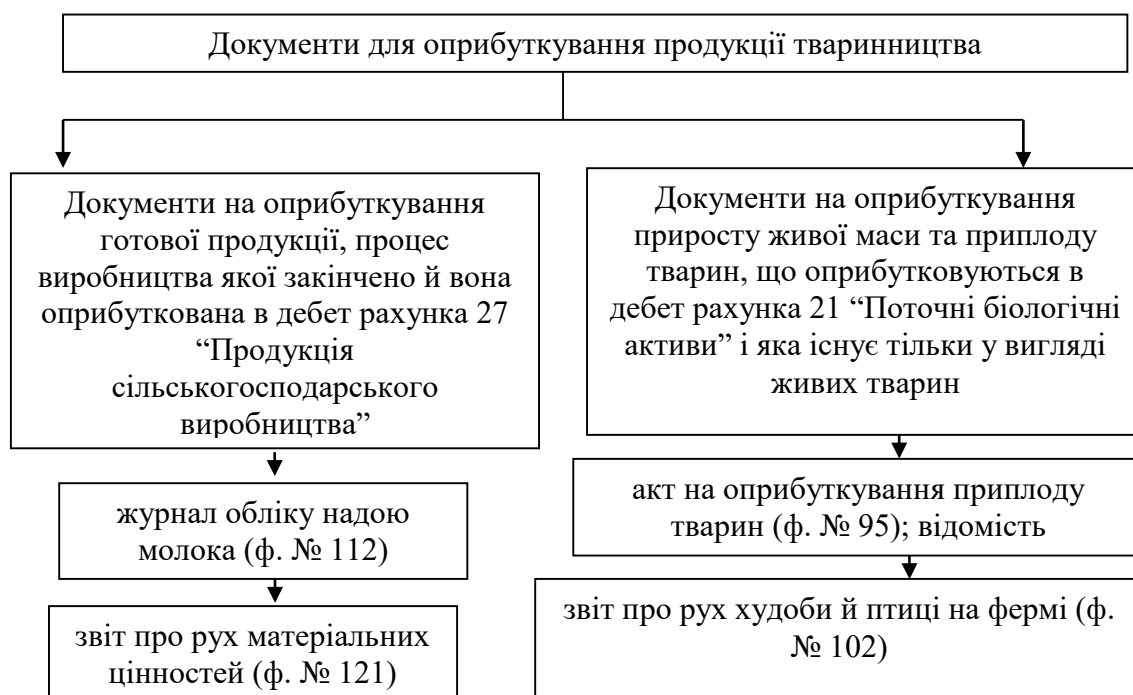

Рис. 2.3 Документи для оприбуткування продукції тваринництва

Джерело: узагальнено автором

Облік витрат і виходу продукції тваринництва у СТОВ «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШВСЬКИЙ» ведеться на рахунку 23 "Виробництво", до якого відкривають субрахунку другого порядку 232 "Тваринництво", на дебеті якого відображують витрати, а на кредиті - вихід продукції за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу. Основні господарські операції,

які застосовуються в господарстві по виробництву продукції представлені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Порядок відображення на рахунках бухгалтерського обліку витрат виробництва СТОВ «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ» за 2019 р.

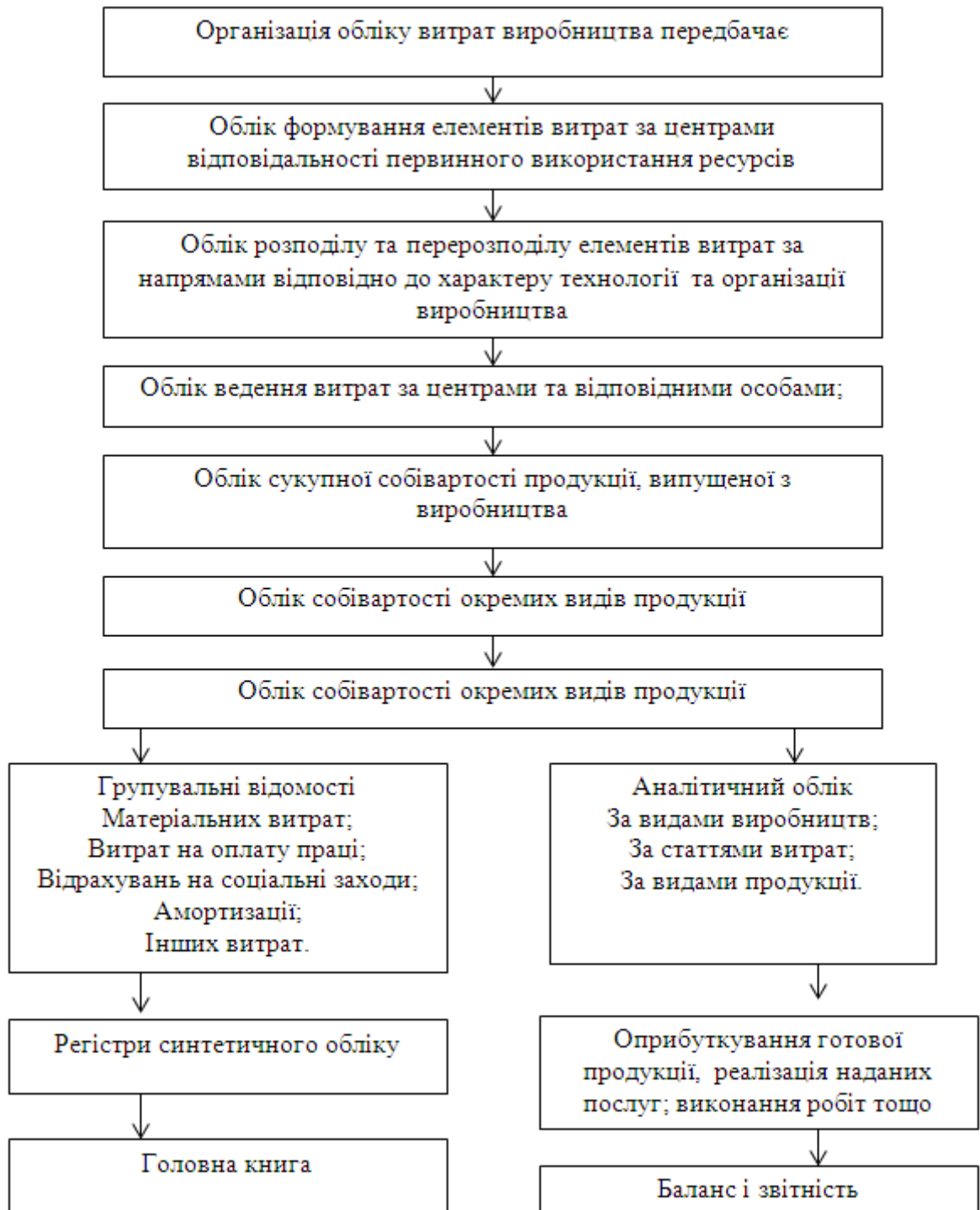
Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, тис. грн.
	Дебет	Кредит	
Списано підстилку для тварин	232 «Тваринництво»	20 «Виробничі запаси»	3,0
Списано витрати на паливо, витраченого по тваринництву	232 «Тваринництво»	20 «Виробничі запаси»	104,0
Списано на витрати корми, підстилку, використані по тваринництву	232 «Тваринництво»	20 «Виробничі запаси»	2880,0
Списано на витрати тваринництва швидкозношувальний інвентар	232 «Тваринництво»	22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»	4,0
Відображені згодовані корми шляхом випасу	232 «Тваринництво»	231 «Рослинництво»	8,0
Списано витрати тракторного парку та інші витрати на утримання машин	232 «Тваринництво»	231 «Витрати по експлуатації машинно-тракторного парку»	250,0
Нараховано заробітну плату працівникам тваринництва	232 «Тваринництво»	661 «Розрахунки за виплатами працівникам»	221,0
Списано гній, внесений в ґрунт	231 «Рослинництво»	232 «Тваринництво»	10,0
Оприбутковано готову продукцію	27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»	232 «Тваринництво»	4154,0

Джерело: узагальнено автором

Аналітичні рахунки в СТОВ «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ» відкриваються за видами тваринницьких галузей. Ведеться аналітичний облік у виробничому звіті № 10.3 а с.-г. Синтетичний облік ведеться у журналі-ордері № 10.3 та в Головній книзі.

Процес організації обліку витрат виробництва в СТОВ «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ» узагальнено на рис. 2.4.

Рис. 2.4 Процес організації обліку витрат виробництва

Джерело: узагальнено автором

В результаті проведеного дослідження можна зробити висновок, що правильний облік витрат на виробництво продукції тваринництва, своєчасний контроль за їх формуванням, а також аналіз основних показників здійснюють

великий вплив на формування системи ефективного управління витратами підприємства.

2.3. Система та інструменти контролю витрат процесу виробництва продукції тваринництва

Будь-який вид управління є неможливим без організованої системи контролю, тому що не можна ефективно управляти, не перевіряючи виконання встановлених вимог та не виявляючи фактичного стану на керованих об'єктах. З допомогою контролю держава захищає свої інтереси та інтереси споживачів, перевіряє якість виробленої продукції, виконаних робіт і наданих послуг, забезпечує достовірність і доступність інформації про основні

Витрати є важливою складовою системи обліку та контролю у лісовому господарстві. Загальна технологія організації такої системи в СТОВ «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ» передбачає виокремлення ряду етапів, які відображено на рис. 2.5.

Важливим елементом управління, поряд зі системою обліку, в СТОВ «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ» є система контролю, оскільки функціонування ефективної системи обліку витрат, безпосередньо, вимагає її контролю. Здійснення контролю попереджає, виявляє, усуває недоліки та порушення, що виникають у процесі господарської діяльності підприємства, зокрема в організації та веденні бухгалтерського обліку витрат, відхилень від норм чинних нормативно-правових актів, облікової політики, установчих документів, планів підприємства, помилок і зловживань.

Рис. 2.5 Елементи системи обліку і контролю витрат в
СТОВ «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШВСЬКИЙ»

Джерело: узагальнено автором

Контроль є об'єктивно зумовленою складовою будь-якого процесу людської діяльності, зокрема й господарського механізму підприємств усіх, без винятку, галузей та форм власності, зокрема сільськогосподарських підприємств. Контроль є не лише обов'язковим заходом у діяльності СТОВ «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШВСЬКИЙ», а невід'ємною частиною управління, тому що не можна здійснювати ефективне управління без систематичного контролю за доходами і витратами підприємства, порядком формування собівартості продукції, що безпосередньо пов'язано з виробничим процесом та реалізацією продукції.

На нашу думку, система обліку і контролю витрат в СТОВ «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШВСЬКИЙ» – це сукупність обліково-аналітичних і контрольних процесів, які формують достовірну інформацію про хід та результати господарської діяльності, що необхідна для оперативного управління.

Галузеві особливості сільського господарства суттєво впливають на організацію і технологію виробництва та, відповідно, на побудову внутрішнього контролю. До таких специфічних об'єктів належать біологічні активи тваринництва. У процесі їх вирощування відбуваються перетворення, збільшується поголів'я тварин через отримання приплоду, придбання худоби тощо. Тварини дають приріст, з часом змінюють статеві групи. Основні елементи внутрішнього контролю біологічних активів тваринництва узагальнено на рис. 2.6.

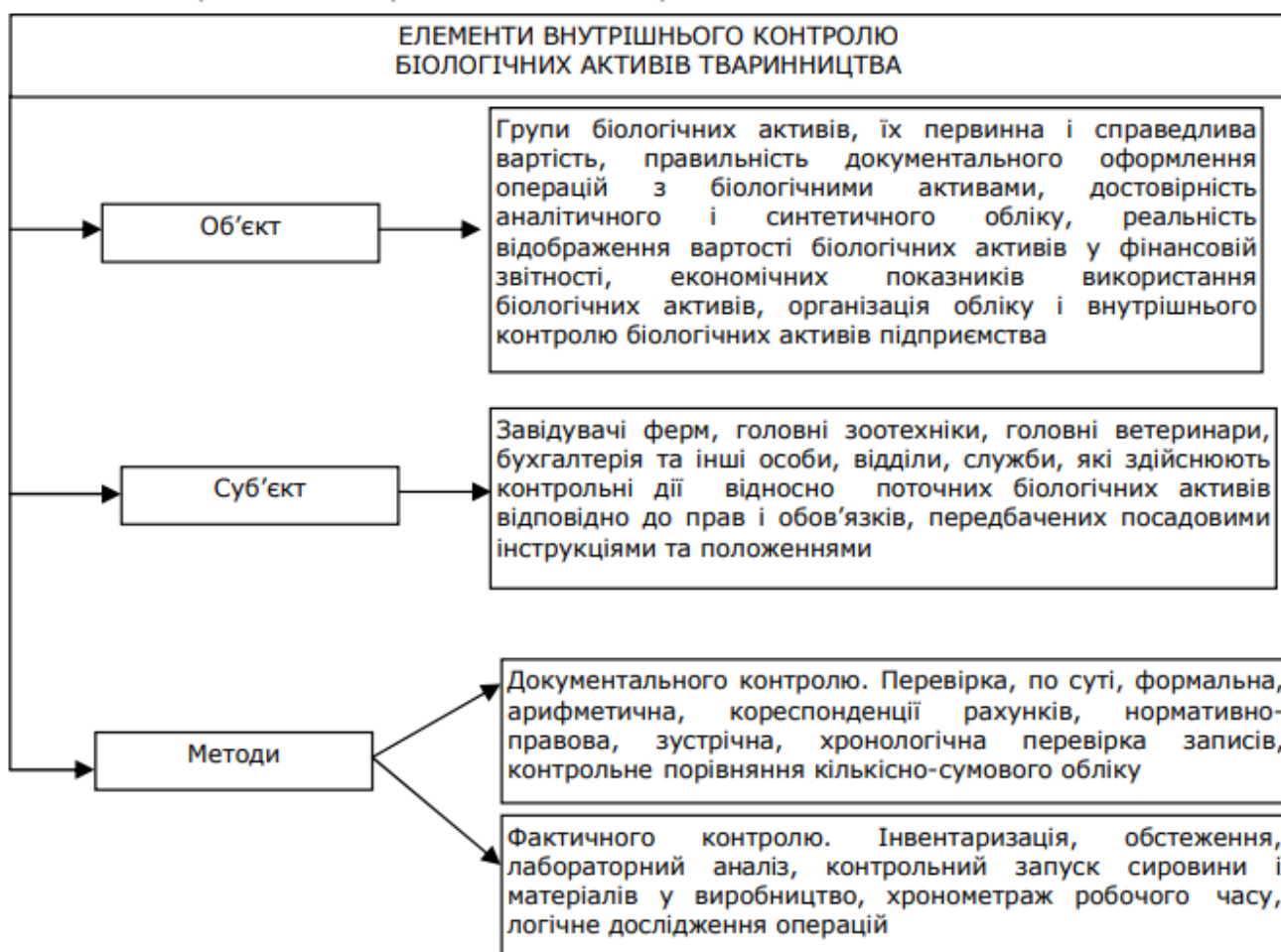

Рис. 2.6. Елементи внутрішнього контролю біологічних активів тваринництва

Джерело: узагальнено автором

За результатами проведеного дослідження встановлено, що внутрішній контроль є одним із найважливіших чинників системи управління сільськогосподарським підприємством, оскільки саме він допомагає управлінському персоналу ефективно виконувати свої функції.

ВИСНОВКИ

Одержані в кваліфікаційній роботі результати у сукупності вирішують поставленні завдання, які полягають в обґрунтуванні теоретичних, організаційно-методичних та практичних положень організація обліку і аналізу витрат на виробництво продукції тваринництва:

1. Доведено необхідність формування обліково-аналітичної інформації для забезпечення здійснення контролю і аналізу витрат на виробництво продукції тваринництва та забезпечення підвищення ефективності виробництва.

2. Метою створення системи управління витратами на виробництво продукції тваринництва є набір особливих складових за допомогою яких здійснюється збирання, обробка даних про витрати, які понесені на з метою прийняття управлінських рішень.

3. Доведено, що інформаційне забезпечення управління витратами на виробництво продукції тваринництва включає не тільки продукт праці – інформацію, а й продукт діяльності кожного виробничого підрозділу. У зв'язку з цим, інформаційне забезпечення управління витратами на виробництво продукції тваринництва – це сукупність інформаційних потоків про витрати на виробництво продукції тваринництва з врахуванням потреб користувачів такої інформації. Досягнути цього можна за допомогою управлінського обліку.

4. Облік витрат у галузі тваринництва в СТОВ «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ» ведеться за встановленими в Наказі про облікову політику статтями.

5. Для обліку витрат і виходу продукції тваринництва у СТОВ «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ» використовують значну кількість первинних документів галузевого призначення, більшість з яких є специфічними саме для галузі тваринництва: розрахунок нарахування заробітної плати (оплати праці) працівникам тваринництва; таблиць обліку робочого часу; відомості витрат кормів; щоденник надходження сільськогосподарської продукції; акт на оприбуткування приплоду тварин та багато інших.

6. Облік витрат і виходу продукції тваринництва у СТОВ «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ» ведеться на рахунку 23 "Виробництво", до якого відкривають субрахунку другого порядку 232 "Тваринництво". Аналітичні рахунки в СТОВ «ПЛЕМЗАВОД КОРОСТИШІВСЬКИЙ» відкриваються за видами тваринницьких галузей. Ведеться аналітичний облік у виробничому звіті № 10.3 а с.-г. Синтетичний облік ведеться у журналі-ордері № 10.3 та в Головній книзі.

7. Визначено, що від глибини та повноти проведення аналізу витрат на виробництво продукції тваринництва залежить можливість суб'єкта господарювання нарощувати обсяги виробництва продукції тваринництва, використовуючи виявлені резерви і, як наслідок, зменшення її собівартості.

8. Розроблено порядок відображення в бухгалтерського обліку формування витрат на виробництво продукції тваринництва в аграрних підприємствах. Обґрунтовано систему аналітичних показників з метою створення інформаційного забезпечення контролювання за витратами виробництва та розроблено загальну схему з обліку витрат і оприбуткування готової продукції у молочному тваринництві за допомогою рахунку 232.1 «Утримання молочного стада корів».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аранчій В. І. Сучасний стан м'ясопродуктового підкомплексу та перспективи його розвитку. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2010. №1. С. 134-138.
2. Бахчиванжи Л. А., Златов М. М. Діагностика стану обліково-аналітичного забезпечення управління поточними біологічними активами тваринництва в сільськогосподарських кооперативах. URL: <http://global-national.in.ua/archive/15-2017/114.pdf>
3. Бобро А. Собівартість сільгосппродукції: особливості розрахунку. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2016/december/issue-100/article-23827.html>
4. Бурко К. В. Облік витрат на біологічні перетворення. URL: http://www.rusnauka.com/8_DNI_2009/Economics/43647.doc.htm
5. Васьков Н. В. Новий порядок організації обліку поточних біологічних активів тваринництва. URL: http://www.rusnauka.com/18_NiIN_2007/Economics/22313.doc.htm
6. Винниченко Н. В., Лінська А. С., Проблеми оптимізації облікового процесу на сільськогосподарських підприємствах. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5987>
7. Гильмиярова М. Р. Концептуальная учетно-аналитическая модель денежных потоков корпоративных структур. URL: http://dorogiistorii.ru/doc/merkulov/researchjournal_cloud_2012.pdf.
8. Гіржева О. М., Бірюченко Н. О. Стратегічний інструментарій ризик-менеджменту підприємств аграрної сфери. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. – 2017. № 185. С. 115-123. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdusg_2017_185_17
9. Глушаченко А. І. Фактори впливу на облікову політику та її застосування в сільськогосподарських підприємствах. URL: <http://elartu.pdf>

10. Гончарук Н. О., Пасемко Г. М. Інформаційне забезпечення аналізу і контролю витрат на виробництво продукції тваринництва. *Вісник ЖНАЕУ*. 2016. № 1 (54). С. 236-244
11. Грановська В. Г. Перспективи розвитку ринку органічної продукції в Україні. *Економіка АПК*. 2017. № 4 с. 31-42
12. Грещак М. Г. Управління витратами : навчально-методичний посібник. Київ : КНЕУ, 2006. 131 с.
13. Грицак Н. Ю. Еволюція витрат як економічної категорії та необхідність її класифікації. URL: http://iee.org.ua/files/alushta/75-grizak-evolutciya_vytrat.pdf
14. Демчак І. М. Тенденції розвитку галузі тваринництва та ринків м'ясо-молочної продукції України. Київ : НДІ "Укراгропромпродуктивність", 2017. 52 с.
15. Дудок А. Р. Молочне скотарство – стан і перспективи. URL: irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe
16. Кернасюк Ю.В. Ринок тваринництва: тенденції та проблеми галузі. *Агробізнес Сьогодні*. 2016. №15-16. С. 334-335.
17. Курочка О. В., Лисяк Я. І., Яловега Л. В. Нормативно-інформаційне забезпечення обліку витрат виробництва. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/20845/1/%..pdf>
18. Лаврук В. В. Технологічні процеси у виробництві продукції тваринництва. *Агросвіт*. 2017 № 12. С. 15-19
19. Ланова М. І., Войнова В. В. Відображення в обліку витрат діяльності сільськогосподарських підприємств. URL: http://www.rusnauka.com/SND/Economics/7_lanova%20m.i..doc.htm
20. Лихопій В. І. Рівень виробничих витрат у галузі тваринництва та шляхи їх оптимізації на підприємстві. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.3/294.pdf>
21. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств : Наказ

Міністерства аграрної політики України від 18 трав. 2001 р. № 132. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1021.122.0>

22. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства : Наказ Міністерства фінансів України від 27 черв. 2013 р. № 635. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF13052.html

23. Нагорнюк О. П. Формування виробничих витрат в галузі тваринництва в умовах нестійкої цінової кон'юнктури ринку. *Сталий економічний розвиток економіки*. 2014. № 3 (15). С 201-206

24. Остапенко Я. О. Облік витрат на виробництво та собівартість продукції в ринкових умовах. *Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право)*. 2013. № 2(49). с. 121-125.

25. Оченаш В. А. Оцінка ефективності витрат на виробництво окремих видів продукції на сільськогосподарських підприємствах України. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2514>

26. Павлова Г. Є. Документальне оформлення та облік виробництва продукції тваринництва. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2011. Вип. 7(1). С. 184-187.

27. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України від 31 груд. 1999 р. № 318. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>

28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 “Біологічні активи” : Наказ Міністерства фінансів України від 18 лист. 2005 р. № 790. URL: www.rada.gov.ua

29. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996. URL: www.zakon.rada.gov.ua

30. Сидоренко І. В. Інформаційні ресурси, як важлива складова облікової системи підприємства й передумова поглиблення її управлінської спрямованості. URL: http://www.rusnauka.com/13_EISN_2009/Economics/45534.doc.htm

31. Скрипник Г. О. Аналіз виробництва продукції тваринництва. URL: <http://base.dnsgb.com.ua/files/journal/Naukovi-dopovidy-NAU/2006-3/skripnyk.pdf>

32. Скрипник О. Г. Аналіз виробництва продукції тваринництва. URL: <http://nd.nubip.edu.ua/2006-3/06sgosbp.pdf>
33. Слободян В. Д. Біологічні активи тваринництва – сучасна організація облікового процесу. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/biologichni-aktivi-tvarinnictva-suchasna-organizaciya-oblikovogo-procesu.html>
34. Суворова Н. І. Об'єкти обліку витрат тваринництва в системі бухгалтерського обліку аграрних формувань. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/ob-ekti-obliku-vitrat-tvarinnictva-grarnih-formuvan.html>
35. Сук Л. К. Калькулювання собівартості сільськогосподарської продукції. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Economica/article/viewFile/7399/7159>
36. Сус Л. В. Стан реалізації фінансової державної підтримки виробництва продукції тваринництва в Україні. *Вісник ЖНАЕУ*. 2014. № 43. С. 183-193.
37. Цал-Цалко Ю. С. Витрати підприємства: навч. посіб. Житомир : ЖІТІ, 2002. 600 с.
38. Шутько Т. І. Економічна сутність управління витратами підприємства. URL: <http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=3681>
39. Яценко В. М., Пасенко В. В. Вдосконалення методики калькулювання продукції тваринництва. URL: <http://ven.chdtu.edu.ua/article/viewFile/88479/84310>